

Slovenski dom

St. 149 a

v Ljubljani, ponedeljek, 5. julija 1937

Leto II.

Nad petdeset tisoč Slovencev spremlja svojega vladiko k večnemu pokoju

Zadnja pot skozi Ljubljano

Ljubljana, 5. junija.

Po končani maši zadušnici se je okrog 11 dopoldne začel izpred stolnice skozi mesto razvijati veličasten sprevod, v katerem je velikega pokojnika na zadnji poti proti božji njivi k Sv. Križu spremlilo na tisoče vernikov.

Pred stolnico so pred začetkom sprevoda zapeli združeni ljubljanski pevski zbori pod vodstvom dr. Dolinarja in g. Prelovca pokojniku v slovo dve žalostinki, in sicer »Poljana tožic in »Usliši nas Gospod«.

Slovo župana dr. Adlešiča

Predno se je sprevod začel pomikati izpred stolnice, se je v izbranih besedah od pokojnega vladike dr. A. B. Jegliča, poslovil v imenu bele Ljubljane in vseh ljubljancov, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, ki je poudarjal dragocene pokojnikove zasluge tudi za našo Ljubljano.

Začetek sprevoda

Na čelu sprevoda je uslužbenec pogrebnega zavoda nosil veliko luč, za njo so nosili trije uslužbeni istega zavoda velik križ z žalnima trakovima, križu pa je sledila velika črna zastava.

Tej glavi sprevoda je sledila fanfara ljubljanske Prosvetne zveze, ki je skozi ljubljanske ulice turbošno oznajevala, da se od stolnega mesta Slovencev postavlja veliki sin našega naroda.

Sledili so v pestrnih krojih mali vitezi sv. Frančiška z malimi banderli in zastavicami, bilo jih je okrog 70. Dečkom so nato sledile belo oblečene deklice, sestre sv. Klare z zelenimi venčki na belih drogovih, teh deklic je bilo čez 250.

Številno je bila nato zastopana v sprevodu ljubljanska šolska mladina s svojimi vzgojitelji, dalje mnogoštevilni uslužbeni dobredelnih in podobnih zavodov in ustanov.

Naši gasilci v sprevodu

Cel gozd čez 50 zastav, za njimi polnoštevilna ljubljanska vojaška godba, za njo pa armada slovenskih gasilcev pod vodstvom gasilskega inspektorja inž. Dolenca, je nato nadaljevala sprevod. Izmed podeželskih gasilskih čet so bile posebno močno zastopane čete ljubljanske gasilske župe Ljubljana-okolica ter Ljubljana sama. Ljubljanski gasilci so korakali pod vodstvom župnega poveljnika g. Rupnika. Tema dvema močnima skupinama sta sledili skupno litijska in kamniška gasilska župa pod vodstvom župnega poveljnika g. Stebeta iz Most. Tej župi je nato sledila kranjska gasilska župa s poveljnikom g. Golmajerjem, nato pa številna radovljiška gasilska župa z župnim poveljnikom g. Janom na čelu. Sledila je močna četa mariborskih gasilcev pod vodstvom g. Keslerja. Mogočno gasilsko armado je zaključevala gasilska župa iz Šmarja pri Jelšah, ki jo je vodil g. Drobne. Vseh gasilcev v krojih je korakalo v sprevodu skupaj nad 600.

Gasilec je sledila posebno močna skupina bojnikov s predsednikom g. katehetom Ratejem na čelu; njim so se pridružili tudi zastopniki invalidov, ki so pred leti pokojnega vladiko izvolili za svojega častnega člana.

Sprevod je nato nadaljevala močna godba naših poštarjev, za njo pa so v svojih uniformah korakali s svojim predsednikom g. Penkom na čelu številni ljubljanski in drugi poštni uslužbeni, skupaj čez 100 članov.

Katoliško učiteljstvo

Sledila so nato posamezna zastopstva raznih društev in ustanov, več sto članov Kmečke zveze,

čez 200 katoliških učiteljev in učiteljic, članov Slovske zveze, močno zastopstvo Društva rokodelskih pomočnikov, Jugoslovanska strokovna zveza z upokoženim ministrom g. Gostinčarjem na čelu, Zveza združenih delavcev s predsednikom g. Prežljem na čelu; v tej skupini so bili nato zastopani številni delavci z vseh krajev Ljubljane in Slovenije.

Nato je zopet sledil gozd zastav prosvetnih društev, dalje zastave ljubljanskih šol, šolska mladina sama, gojenci raznih ljubljanskih dobredelnih in podobnih zavodov in ustanov, okrog 70 zastav Marijinih družb z velikim številom članic in članov Marijinih družb, tem pa so sledili ljubljanski in drugi tretjeredniki s svojo preprosto, pa zato tem bolj lepo in mogočno zastavo na čelu.

Kongregacijsti

Sledila je nato močna godba gojencev z Rakovnika, zopet enajst zastav raznih verskih kongregacij, dalje lepa skupina mladih fantov kongreganistov v lepih belih srajah in z modrimi kravatami, tem pa so sledili ostali kongreganisti z Ljubljane in dežele. Posebno lepo skupino v tem delu sprevoda so tvorile dijakinje iz Zigorice s prekrasnim vencem in tremi zastavami, dalje dekletadijakinje s Poljan z lepim šopkom na čelu. V tej skupini so tudi nosili venec dekliške podzveze iz Celja, katerim je nato sledilo okrog 250 mladih deklet, društevni članice.

Nadškofje in škofje s papeškim nunejem pri pogrebu.

Zastopstvo fantovskih odsekov

Pogreba svojega velikega prijatelja so se seveda s posebnim veseljem udeležili tudi naši fantje, ki so šele pred kratkim zopet mogli javno nastopiti v svojih novih fantovskih krojih. Na čelu te skupine so fantje nesli svoje v žalne trakove zavite zastave, tem je sledila železničarska godba »Sloga«, nato pa je korakalo predsedstvo zveze fantovskih odsekov.

Ljubljanski bogoslovci neso krsto pokojnega vladike iz škofije v stolnico.

Nato so v trostopih korakali člani fantovskih odsekov v krojih pod vodstvom tehničnega vodje ljubljanske podzveze g. Vidca. Posebno skupino so tvorili fantje iz Celja s prof. Bitencem na čelu, ki so v imenu celjske podzveze fantovskih odsekov nosili prelep venec rdečih nageljev. Fantom v krojih so sledili številni ostali člani fantovskih odsekov.

sledil poln voz najrazličnejših vencev, ki so jih pokojniku poklonili različni častilci in javne ustanove.

Duhovičina

Sledila je številna ljubljanska in druga duhovščina, skupaj čez 500 duhovnikov, opatov, škofov in kanonikov. Za jugoslovanskim episkopatom, ki ga je zastopalo skupaj 15 škofov, so nosili na blazinicah vsa škofova visoka odlikovanja.

Končno je nato pri pare črnih vrancev vleklo velik gala mrtvaški voz s krsto in truplom pokojnika. Na obeh straneh mrtvaškega voza je svojega vodnika spremljala častna straža dve vrsti bogoslovcev z lučmi v rokah ter dvoje vrst naših fantov v svojih novih uniformah.

Takoj za mrtvaškim vozom so korakali pokojnikovi najbližji sorodniki.

Zastopnik Nj. Vel. kralja . . .

Sledil je zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. g. general-divizionar Tonič.

. . . in vlade

V sprevodu so nato korakali zastopniki kraljevske vlade gg. notranji minister dr. Anton Korošec in minister brez portfelja dr. Miha Krek, ter minister za gozdove in rudnike dr. Jankovič.

Tem zastopnikom je sledil ban dr. Natlačen s podbanom g. dr. Majenom, dalje zastopnik ministra pravde, predsednik apelacijskega sodišča dr. Golia, podpredsednik apel. sodišča dr. Mastnak, zastopniki narodne skupščine poslanci dr. Markič, dr. Veble in dr. Koc, ljubljanski župan dr. J. Adlešič in podžupan dr. V. Ravnihar z vsemi ljubljanskimi občinskimi svetniki.

Zastopniki vojaštva

V sprevodu je nato korakal močan zbor ljubljanskih častnikov, takoj za njimi pa zastopniki Zadrzne zveze z g. prof. Remcem, ravnateljem Gabrovškom, dr. Basajem in tajnikom g. Kraljem na čelu, predsednik OUZD g. Kremzar z ravnateljem g. dr. Bohincem, močno zastopstvo ljubljanskega in podeželskih konsumnih društev, številni podeželski župani s predsednikom županske zveze g. Nandetom Novakom na čelu, predsedstvo Kmečke zveze s predsednikom g. Brodarjem na čelu ter drugi zastopniki raznih ustanov in zavodov.

Zaključek sprevoda

Mrtvaški sprevod je zaključevala mogočna skupina ljubljanskih redovnic, zlasti usmiljenk. Njim so se pridružila tudi zastopstva drugih materinih hiš različnih ženskih redov.

Nad cesto po vseh ulicah, skozi katere se je pomikal žalni sprevod, so prižgali vse električne obločnice ter jih zagnili v črmino. Tudi poslopja ob cestah, koder se je sprevod pomikal so na dostojen način poveljevala velikega našega pokojnika. Sprevod sam je bil tako dolg, da so bili prvi pogrebniki s križem na čelu že zdavnaj pri pokopališču, ko se je izpred stolnice komaj začel razvijati zadnji del sprevoda.

Ziv špalir, ki so ga na gosto tvorili ljubljanski meščani ob vseh ljubljanskih ulicah, nam prokruje, da bo spomin na velikega pokojnika še dolgo, vekomaj ostal živ med nami.

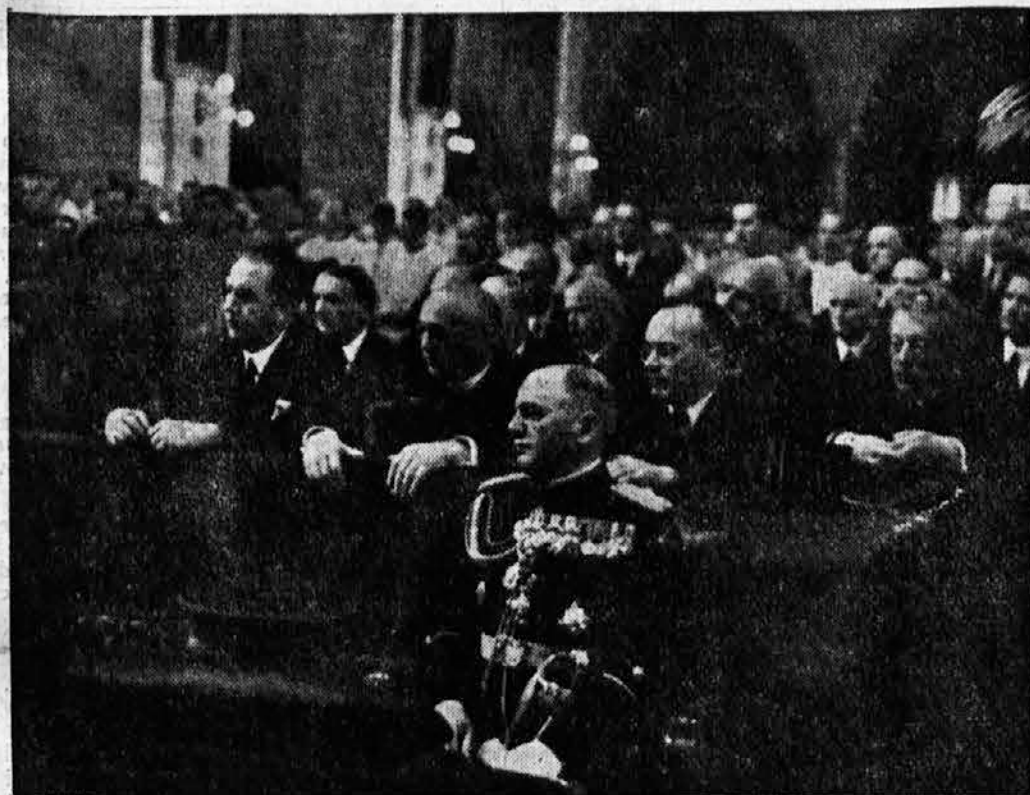
Govor ministra dr. Korošca

Sprevod je pozno čez poldne prišel na pokopališče k Sv. Križu. Tam se je od pokojnega nadškofa v imenu kr. vlade poslovil globokom govoru notranji minister dr. Korošec. Ta govor ob času tega poročila še traja.

(Začetek pogrebnih svečanosti na drugi strani)

Bombniki za Turčijo

Ankara, 5. julija m. Vojno ministrstvo je naročilo 20 težkih bombnikov pri angleški firmi Glare Martin et Comp. Cena enega letala znaša 140.000 dolarjev. Razen tega je vlada stavila na razpolago vojnemu ministru 2 milijona turških lir za zgraditev velike orožarne. Za graditev omenjene orožarne je stavilo svoje ponudbe več angleških in nemških podjetij.

Kraljev zastopnik general Tonič; v drugi vrsti zastopniki vlade ministri Dj. Jankovič, dr. Anton Korošec in dr. Miha Krek — v stolnici

Prosvetna zveza

Našim mladim fantom je sledil gozd zastav, okrog 50, naših prosvetnih društev, vsem na čelu zastava ljubljanske prosvetne zveze, kateri je sledilo zastopstvo prosvetne zveze gg. predsednik dr. Lukman, dr. Česnik, ravnatelj Zor ter odbornika dr. Leskovic in Stare ter drugi. Sledilo je okrog 200 posameznih zastopnikov podeželskih prosvetnih društev.

Vzajemna zavarovalnica

Posebno hvaležnost izkazuje pokojnemu vladiki dr. Jegliču Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki ji je pokojnik priskočil na pomoč v najtežjih trenutkih njenega komaj se porajajočega življenja. Zato je razumljivo, da je danes Vzajemna zavarovalnica zaprla svoje urade, njeno uradništvo pa se je skupaj z načelstvom in nadzorstvom ter z generalnim ravnateljem g. Pehanijem na čelu polnoštevilno udeležilo pogreba.

Kat. tiskovno društvo

Tudi ljubljansko KTD je bilo na pogrebu zastopano po svojem predsedniku dr. Gregoriju Pečaku, tajniku g. Cadežu, razen tega pa se je pogreba polnoštevilno udeležilo številno uslužbenstvo vseh podjetij KTD.

Akadska mladina

Tudi naši akademiki imajo vzroka dovolj, da globoko žalujejo za pokojnim vladikom, ki je s svojim modrim nastopom znal vedn združevati vse naše dijaštvo v en sam katoliški tabor, z navodili in nasveti pa je zmerom stal ob strani vsem našim akademskim katoliškim organizacijam. Zato je bilo danes na pogrebu, zastopstvo akademikov in akademikark posebno močno.

Venci

V sprevodu so nato nosili najprej delavci iz tovarne »Zmaj« v Ljubljani velik venec, temu je sledil venec usmiljenih sester, nato pa prelep venec narodnega predstavnštva v živih barvah in z jugoslovansko trobojniko ovit, venec iz belih lilij, ki ga je pokojniku poslala ženska kaznilnica v Begunjah, dalje mogočen venec Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani; tem posameznim vencem je nato

Začetek pogrebnih svečanosti

Ljubljana, 5. julija.

Vladika nadškof dr. A. B. Jeglič je tudi večeraj ves dan in danes prav do osme ure dopoldne, ko so zaprli velika vrata nadškofijske palače, bil v svojem smrtnem spanju deležen obiskov tisočernih množic, ki so prihajale od vseh strani, da se zadnjič poslovijo od svojega velikega slovenskega moža. Skozi 45 ur so skupaj trajali ti obiski, ki niso prenehali niti za trenutek, dolga vrsta kropilcev se niti malo ni pretrgala, vsako uro je tiho drselo mimo zadnje postelje v njegovem knezoškofijskem domovanju čez 1000 ljudi. Tako je pokojnega vladiko obiskalo ob mrtvaškem odru do 50.000 ljudi.

Novomašniki ob odru

Včeraj je bila v stolnici izvršena slovesnost posvetitve novih letošnjih novomašnikov. Po končanih obredih so se vsi novomašniki, skupaj 25, napotili s svojim škofom dr. Rožmanom na čelu v škofijski dvorec, kjer so ob mrtvaškem odru opravili skupaj s škofom molitve »Iz globočine...«. Ganljiv je bil tudi trenutek, ko so se danes zjutraj ob 6 zbrali okrog odra številni verniki, ki so prisostvovali sveti maši, ki jo iz ob odru za pokojnika daroval škof dr. Rožman.

Na pogreb pokojnika so prišli iz države in inozemstva številni visoki gosti. Tako iz Belgrade nuncij dr. Pellegrinetti, celovška škofa dr. Adam Heffer in dr. Rohrachar Andrej, gorški nadškof dr. Margotič, belgrajski nadškof dr. Ujčić, zagrebški nadškof-koadjutor dr. Stepinac, skopeljski škof dr. Gnidovec, krški škof dr. Srebrnič, senjski škof dr. Burič, subotički škof Budanovič, djakovski škof Akšamovič. Med prvimi je prišel v Ljubljano na pogreb mariborski škof dr. Tomazič.

Pogrebci iz cele Slovenije

Z dežele so danes zjutraj pričeli v množicah prihajati pogrebci iz najrazličnejših krajev ter zastopniki najrazličnejših stanov. Zlasti Dolenjci so prišli na pogreb v velikem številu, jutranji dolenjski vlak so morali celo razdeliti na dva dela, da je tako mogel pripeljati v Ljubljano vso množico potnikov. Tudi drugi vlaki, ki so zjutraj prišli v Ljubljano, so bili vsi močno ojačani. Na glavnem kolodvoru računajo, da je z vsemi vlaki prišlo danes na pogreb daleč nad 5000 pogrebcev poleg ostalih rednih potnikov. Iz mnogih krajev so seveda ljudje prišli v Ljubljano z avtobusi, s tovornimi in osebnimi avtomobili, zlasti številno so bili pa zastopniki pogrebci iz kamniškega in kranjskega okraja, ki so večinoma prišli v Ljubljano s kolesi. Vsa bližnja ljubljanska okolica pa je seveda prišla v Ljubljano peš. Računajo, da se bo pogreba udeležilo nad 50.000 ljudi.

Zadnje molitve ob mrtvaškem odru

Nekoliko pred 9 dopoldne so se okrog mrtvaškega odra v škofijskem dvorcu zbrali številni duhovniki s svojimi škofi, nadškofi in papeškim nuncijem dr. Pellegrinetti na čelu, ki so opravili ta mzdane molitve, preden se je veliki pokojnik zadnjič poslovil iz svojega škofijskega dvorca, kjer je prebival in vladikoval nad dolgih 30 let.

Nato so krsto s truplom pokojnika pokrili. Začel se je sprevod v stolnici, eden najganjlivejših trenutkov, kar jih je v zadnjih desetletjih doživela ljubljanska škofijska palača. Na čelu sprevoda so šli številni ljubljanski in podeželski duhovniki, ki so povečini vsi prihiteli v Ljubljano, da spremijo svojega velikega gospoda na božjo njivo. Sledili so v sprevodu kanoniki, nato 15 jugoslovanskih in inozemskih škofov, opat dr. Kostelc iz Stične, za njimi celotni stolni kapitelj v žalnih ornatih in s svojim škofom dr. Rožmanom v sredini.

Sledila je skupina bogoslovcev, ki so na rokah nosili preprosto leseno krsto s truplom velikega pokojnika. Njim ob strani so nosili bogoslovci po štiri velike svetiljke na vsaki strani ter po troje velikih sveč na vsaki strani. Razen tega je kot častna straža spremljala krsto s pokojnikom mala četica slovenskih fantov v novih krojih fantovskih odsekov.

Dostojanstveniki v stolnici

Že dolgo pred začetkom žalnih obredov so se začeli v stolnici zbirati najodličnejši predstavniki našega javnega življenja, oblasti in ustanov.

V prvi vrsti je sedel zastopnik Nj. Vel. kralja ljubljanski divizijski general Tonič.

Takoj za njim so sedeli na levi strani v prvih klopih zastopniki kraljevske vlade, ministri gg. dr. Korošec, dr. Krék in Dr. Jankovič, na desni strani pa ban dr. Natlačen in podban dr. Majcen.

Častno mesto v cerkvi so zavzeli bližnji pokojnikov sorodniki.

Nuncij Pellegrinetti daruje žalno sv. mašo

Po prihodu v cerkev je papeški nuncij msgr. Hermenegild Pellegrinetti daroval za pokojnika žalno sv. mašo. Pri tem opravilu mu je stregel ravnatelj škofijske pisarne g. Jagodic z vsem ljubljanskim stolnim kapitteljem.

Med sv. mašo je na koru pel stolni cerkveni pevski zbor pod vodstvom pevovodje dr. Premrla.

Po končani sv. maši zadnjič je imel cerkven govornik mariborski škof dr. Tomazič, ki je poveličeval delo pokojnika na cerkvenem polju, zlasti njegove velike zasluge za verski in нравni prepoved slovenskega naroda.

Množice se zbirajo ob cestah

Takoj zjutraj so se začele polniti ljubljanske ulice okrog škofije s stotinami pogrebcev, ki so prihiteli z vseh strani, da zadnjič spremijo svojega priljubljenega pokojnega nadškofa. Policija je morala pred začetkom pogreba daleč naokrog zapreti za vsak promet vse ceste in ulice, ki vodijo proti škofiji. V neposredni bližini stolnice in v sosednjih ulicah so se na posameznih zbirališčih začeli zbirati številni zastopniki posameznih ustanov, društev in korporacij, gasilci, v novih krojih člani fantovskih odsekov, vsa ljubljanska šolska mladina, vse Marijine družbe ter množica drugih vernikov.

(Konec poročila s prve strani.)

Ves sprevod se je kljub veliki množici, ki je v njem in v špalirju sodelovala, izvršil v najlepšem redu in brez vsakega zadržka. Posebej zaslužijo pohvalo vsi številni reditelji z vodjo gosp. Hvalceto na čelu, dalje naši samarijanci, ki so ves čas sprevoda spremljali vrste pogrebcev, da bi v primeru potrebe priskočili na pomoč.

Seveda ima velik del zaslug pri urejevanju sprevoda tudi policijska straža, ki je na ceste poslala vse svoje razpoložljive moči, na posameznih krajih so stražniki komaj zmagovali velik pritisk množice na ceste.

Nad 200 zastav v sprevodu

Okrog Zmajskega mosta so se kmalu po 9 začele zbirati številne zastave z mesta in dežele, ki so jih s seboj prinesli zastopniki posameznih društev.

Prvo skupino zastav so tvorilo ljubljansko pevsko društvo »Ljubljana«, pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, pevsko društvo »Slavec« ter društvo »Jeglič«.

Sledile so gasilske zastave raznih društev. Vse zastave so bile ovite v črne žalne trakove.

Sledečo skupino zastav so tvorile zastave Društva rokodelskih pomočnikov iz Ljubljane, potem po številne zastave naših prosvetnih društev in zastave bivših orlovskih društev ter sedanjih fan-

Govor župana dr. Adlešiča

Tisoči in tisoči so prihiteli, da se v nemi žalosti poslovijo od svojega vladike, da mu zadnjič zro v lice in si vtisnejo nezbrisno v spomin njegovo obličje. Nanesli so mu zadnjega cvetja in iz sre vseh so dihale želje za njegov mir in tibe prošnje, da jih tudi iz onostranskega čuva, vodi, uči in oplaja. Ali ni prav vsakteri čutil, da lebdi duh našega velikega vladike nad njim, da je še tako ves med nami, dasi nem in bled.

Kakor je bilo vse njegovo življenje velika pesem bojev in zmag, tako je zmagal tudi sedaj. — Njegova veličina, sila duha-genija, je neminljiva. Luč njegovega bistva je svetila vsemu našemu rodu v časih teme in zmot in bo še svetila, kot luč znanika in vodnika na prava pota vsem Slovencem, katere je tako vroče ljubil.

Pred smrtjo je čital Pavlovo pismo Korinčanom o vstajenju mrtvih, kjer stoji pisano: Povžita je smrt v zmagu! Neizprosna smrt je strla njegovo telo, kot mogočni hrast. Padel je hrast, a to je

svetilo v najtemnejše kotičke našega takratnega življenja, v mestno hišo in zadnjo slovensko kočjo. Začel se je verski prepoved in vesplošno narodno prebujenje. Vzvalovala sta dotlej mirno slovensko ljudstvo k narodni zavesti in verski gorečnosti, ga razgibal s svojo duhovno silo, ter uveljavila demokratska načela. Narod se je strnil in vzrasla je celota, ki se je osamosvojila.

Sprevod se začel

Zalni obredi v stolnici so bili okrog 11 dop. končani, nakar se je takoj pričel razvijati veličastni žalni sprevod, ki je šel iz stolnice mimo škofijskega dvorca in magistrata po Stritarjevi ulici na Marijin trg in dalje po Prešernovi ulici pred pošto, odtod skozi Tyrševo in Masarykovo cesto mimo glavnega kolodvora proti pokopališču k Sv. Križu. Vse ulice, skozi katere se je ta ogromni sprevod, ki je v njem brez vsakega pretravanja korakalo in ga v špalirju gledalo daleč nad 50.000 ljudi, so bile ogrnjene v črno. Niti ene hiše ni bilo ob vseh teh cestah in ulicah, ki ne bi imela črne zastave. Vsi trgovski lokali so bili me časom pogreba zaprti. Slovenija in Ljubljana sta s pogrebno manifestacijo dokazali, da se zavedata izgube, ki je s to smrtjo zadela slovenski narod.

Naše ljudstvo ni imelo takrat lastnih vseh kulturnih ustanov niti sredstev za lastne kulturne potrebe. Takratna vlada ga je tlačila in zatirala. Naš vladika pa je spoznal potrebe časa in prinašal je s svojim soborcem dr. Krekom Slovincem kulturo v neštetihih društvih, listih, knjigah in ustanovah.

Pod vladiko Jegličem so nastala društva, listi, prva slovenska gimnazija, prve slovenske učne knjige in slovenska akademija in univerza.

Mladini je ustvaril podlago za nadaljnji razvoj v slovenskem duhu in vodil svoje ljudstvo od stop-

Gasilec v sprevodu

most v večnost, kjer vstane duh in zmagaja ter se dviga vse višje, tja k Stvarniku.

Tako je danes njegov zmagoslavni dan, ker se je dvignil iz spon telesnosti in predal duha Bogu. Izpraznil je kelih smrti, da je vzniknil znova in zavlada še močnejše nad nami. Resnično, izpolnila se je nad njim beseda: Povžita je smrt v zmagu. Saj čutimo vsi silo njegovega duha, kateremu se danes klanjamo.

Vse to cvetje ob njegovi krsti, niso — li to laborice za njegov zmagoslavni zaključek življenja. Besede na trakovih so le navidezno slovo, ker ni slovesa od njega, vladike, ki je vodil in bo vodil vse dotlej, dokler ne najde poti za njim poslednji Slovenec, brat njegov, ki ga je ljubil in se zanj žrtvoval.

Velik je bil koncept njegovega življenja, kot je veličastna življenjska tvorba vsakega genija. Dviga se iz valov vsakdanjega življa, kot mogočna gora, ki kipi proti nebu samotna in veličastna. Zasnove genijev razumemo ob njegovem času le po edinci, kasneje spoznajo vsi njihovo moč in svetlovidnost.

Tako je naletel tudi pokojni nadškof pogosto v toku svojega dela na nerazumevanje, a vedno je prekrasil miselnost poedinci in mase s svojo živo vero, jih dvignil k sebi, da so gledali z njegovimi očmi in mislili ter čutili kot on sam.

Kadar je stiska velika in se zbirajo nad ljudstvom črni oblaki nevolje življenjski hdogajani, se Bog usmilil naroda ter mu pošlje genije, ki so zasnovane Njegove duhovnosti, stori Njegove veličine. Ti so znanilci, vodniki in trpeči velikani, ker nosijo na svojih ramah trpljenje tisočev in jih z napörrom vseh sil vodijo na pota, ki so prava.

Tudi naš narod je taval, kot neboljeno dete, v temi in zablodi na prelomu stoletja. Masa našega ljudstva ni še bila miselno razgibana, saj je bila tlačena, potisnjena ob zid in držana v mraku nevednosti. Vse predpravice je imelo v zakupu nemško plemstvo in ozkosrčna birokracija, ki je vladala v deželi.

Tedaj se je usmilil Bog trpečega rodu Slovincem in mu poslal pomoč, genija, vladiko Jegliča. Ramo ob rami je reševal svoje ljudstvo z duhovnim sobratom dr. Krekom.

Naš vladika in dr. Krek, oba duhovnika, oba duhovna voditelja naroda, sta visoko zavrhela prapor Slovincem, zažala veliko plamenico, ki je po-

nje do stopnje zrelosti, da bi bilo kasneje že močno in zavestno, ko se približajo važni dnevi odločitve, katere je naš prerok in vided stulil v dnu svoje duše.

Tedaj je zavlada na vsem svetu stiska in zmeda. Svetovna vojna je podirala vrednote in terjala žrtve v vseh oblikah. Tudi pri nas so se rahljale vezi in med prvimi je povzdignil prst naš vladika in kazal Slovincem pot, ki naj jih vodi k združitvi z južnimi brati. Dvignil je svoj glas, ki je kot mogočna prerokba oril v dušah Slovincem in jim kazal z zasnutku bodočo močno državo združenih Srbov, Hrvatov in Slovincem. Z magično silo je povezal tedaj v tej zamisli vse, brez izjeme na strankarsko pripadnost. Vsi so se strnili okoli svojega očeta-vladike in tako je položil temelj naše narodne svobode in jugoslovanske vzajemnosti.

Vedno in povsod je bil prvi, vitez, ki je vihtel meč duha in zmagoval, podiral staro in oživljal novo komaj sluteno, a za njega že dognano kot nujno posledica vseh zapletenih vzrokov.

Vročje in vdano je ljubil našo prestolico, belo Ljubljano, kjer je bilo glavno torišče njegovega dela. Tu je predel niti, ki jih je razgrinjal po vsej slovenski zemlji, povezal z njimi vse v celoto, ki mu je vdano in verno sledila.

32 dolgih let je vladal kot cerkveni knez v našem mestu in si iz leta v leto postavljaj trajno spomenike, ki danes vsi pričajo o njegovem delovanju. Kjer se je naselila mlačnost ali zmota, tja je prišel in pregnal mračne sence ter s svojim žarkim zanosom prepojil omahljivce, da so se otreli spon, šli za njim, kamor jih je vodil njegov silni duh.

Zato je bil pravi oče mladini, ki je zrla nanj, kot na vzor-moža. Saj je bilo vse njegovo življenje pravcaška askeza, pravi vzor Kristusovega učenca, ki živi za druge in pušča sebe in svoje zahteve v nemar. Njegova imponujoča pojava je bila pravi izraz njegove duševnosti, ki je povežala vsakega v odvisnost, kateri se mu je približal. Očaral je, vzgal, dvignil in potegnil za seboj, ter si osvojil vse, ki so križali njegovo pot in imeli možnost dojeti širono njegove genialne bitnosti.

Ljubljana je po njem postala kulturni center in os Slovenije. Tu je vzkliklo seme njegovega dela do najbujnejših sadov. Ljubljana se mu je oddolžila, ter mu poklonila 11. VI. 1918 ob 20-letnici vladikovanja časno meščanstvo v priznanje za

kulturno delo, vse njegove žrtve za mesto in narod ter delo na osvoboditvi Jugoslovanov.

Ime vladike bo zvezano vedno z Ljubljano in vklepano bo v sreberno srce meščana, ki pojmi vso veličino odhajajočega genija — Slovenca.

Saj ga ni bilo med nami zavednejšega od njega, neupogljivšega. Tudi v časih težav, ko so drugi skrivali svoje slovenstvo, je naš knez res krunje predstavljaj trdnega, zavednega Slovenca z nezlomljivo voljo ostati to do svojega poslednjega diha.

Zgodilo se je to, saj je še pred nekoliko dnevi navdušil naše fante in možje v Celju, kjer je pel svoj labodji spev in vzgal tisočglavo množico s svojim močnim temperamentom in mladeniškim ognjem. Njegova zadnja beseda je trkala na srca našega ljudstva in naša odmeva v prisegi, ki so mu to položili z slovesno obljubo: Povsod Boga.

Hvala njemu, ki je še pred smrtjo dal svoje bistvo za idejo, ki mora živeti v nas, če nočemo biti nevredni velikega sinu našega naroda nadškofa Jegliča. Kot junak je stal pred nami in nam dajal vrednote svoje notranjosti. Klical in rotil nas je, da ne pozabimo na sveče narodove dolžnosti.

Ne bomo jih pozabili, vladika, kot ne pozabimo Vas, ki odhajate. Naše oči bodo vedno uprte v daljavo, kjer bomo videli v žaru solnca Vaš lik. Blagoslovljajte nas od tam in rosite na nas veličino svojega duha, da se v slehernem Slovincu zaiskri nekaj Vašega bistva in razžari v ogenj, ki naj ga neti Vaša očelovska ljubezen. Saj ta ne more zapustiti sinov in hčera slovenskih mater in očetov, ki so Vam vsi bratje in otroci.

Telo, vladika, Vam bo krila slovenska gruda, v Ljubljani, kjer ste želeli počivati. Vaš duh pa bo živel v vseh slovenskih potomcih, iz katerih Vas ne bo pregnala nobena sila, ker danes vemo, da ne smemo izgubiti svojega dobrotnika, dušo naroda, ker sicer izgubimo sebe.

Zato vladika, je Vaša smrt Vaša zmagaja in večer bo spomin Vam, velikemu sinu našega naroda. Slava v vladiki dr. Antonu Bonaventuri Jegliču!

Načrti za razdelitev Palestine

Jeruzalem, 5. julija. AA. V dobro obveščeni židovskih krogih v Londonu so se razširile davi informacije o podrobnostih sklepov, ki jih je sprejela komisija za ureditev etničnega problema v Palestini. Med drugim namerava ta komisija predlagati angleški vladi, da se dežela razdeli v tri dele: 1. židovsko državo, ki naj bi obsegala vso galilejsko nižino s pokrajino Ezdraelom ob morju, del severnega palestinskega področja ter mesto Haifa, Safad, Akru in Teberias, 2. teritorij pod britanskim mandatom, kateremu naj bi pripadli Jeruzalem, Betlehem, Nazaret in koridor ob cesti od Jeruzalema do Jaffe, tako da bi se Arabcem omogočil dostop v luko Jaffo, 3. arabsko deželo, ki naj bi obsegala ostale dele Palestine in ki naj bi se priključila Transjordaniji.

Turška mornarica pride v Jadran

Carigrad, 5. julija. m. 15. avgusta se bo podala turška vojna mornarica v dveh skupinah na obisk raznih državam. Prvi skupina bo odpula v Crno morje ter tam obiskala važnejše sovjetske luke. Druga skupina pa se bo podala v Jadransko morje, kjer bo obiskala italijanska in jugoslovanska pristanišča.

Anglija za obrambo španske samostojnosti

London, 5. julija. AA. Angleški zunanji minister Eden je imel na nekem zborovanju konservativcev govor, v katerem je med drugim dejal, da je osnovni namen angleške vlade, da bi se španska državljanska vojna lokalizirala in da bi se hkratu ohranila popolna teritorialna samostojnost Španije. Eden je dejal, da se zato zavzemata tudi oba španska tabora. Ze zaradi tega je nujno potrebno, da španska vlada z vso silo podpre tako politiko. Velika Britanija nima nikakih interesov glede režima, ki naj zavlada v Španiji, pač pa želi ohraniti prijateljske odnose napram katerikoli španski vladi. Pred kratkim, je dejal Eden, so se vršili posebni razgovori med angleško in špansko vlado o tem, da bi se neki ugledni Španci, ki se takisto nahajajo v Madridu v zelo težkih okoliščinah, odpeljali iz Španije v Anglijo. Meseca novembra, je Eden nadaljeval, sem izjavil, da Sredozemsko morje ni samo zatočišče, nego tudi velika arterija v našem organizmu. Stališče angleške vlade se v tej stvari ni in se tudi ne bo spremenilo. Mi smatramo, da mora o režimu v Španiji odločiti sam španski narod, da se mi nočemo vmešavati v to stvar, se nikakor ne sme tolmčiti tako, da bi zanemarjali angleške interese v španskih vodah in ne skrbeli dovolj za prosto pot naših trgovskih ladij vzdolž španskih obal. Pri tem se angleška vlada opira na tesno sodelovanje s Francijo. Še nikoli veki med Anglijo in Francijo niso bile tako dobro kakor sedaj. Toda angleško prijateljstvo napram Franciji ne pomeni, da kogarkoli izključujemo od tega sodelovanja. Od takega sodelovanja v španski stvari. Tudi napram ameriškim Zedinjenim državam je Anglija v odločnih odnosih. Vse to tvori nedvomno najmočnejši element doslej ohranjenega miru.

Kronanje ciganskega kralja

Varšava, 5. julija. AA. Pat: Nad 10.000 gledalec je večeraj na stadionu opazovalo svečanosti kronanja ciganskega »kralja«. Trideset ciganskih senatorjev je glasovalo za enega izmed petih kandidatov iz družine Kvjek. Za kralja je bil izvoljen Janus Kvjek, ki je 52 let star. Takoj nato je bila služba božja, zatem pa kronanje novega »kralja«. Posadili so mu na glavo pozlačeno krono, nato pa so prvi korakali mimo njega ciganski senatorji, ki so predenj poklekli in mu izročali darove. Kronanje so oznanili z 21 streli iz topov. Ogromna množica ciganov je taborila pred mestom, ker jim oblasti niso dovolile vhod v mesto.

Mednarodni kongres revolucionarnih književnikov se bo začel te dni v Valenciji. Angleška vlada nekaterim levičarskim pristeljcem ni dovolila, da bi se tega zborovanja udeležili.

Začasni polet potniškega letala »Clipper«, s katerim so odprli redno letalsko zvezo med Evropo in severno Ameriko, se bo, kakor kaže dozdaj srečno končal in pričakujejo letalo danes na Irskem.

»Putnike, Ljubljana, priredi od 10. do 11. t. m. dvodnevni izlet z avtobusom v Trst in z ladjo »Neptunijo« na otok Brioni. — Cena vožnji z avtobusom v Trst in nazaj s kolektivnim potnim listom 130 Din. Cena izleta z ladjo na otok Brioni in s koslom na ladji 125 Din. — Prijave in vse ostale informacije v biljetarnicah »Putnika«, izletniški pisarni »Okorne in zastopništvo »Cosulich Line«, Miklošičeva cesta 15.

Kulturni koledar

Janežič Ivan

4. julija 1855 se je rodil v St. Vidu pri Stični duhovnik Ivan Janežič. Gimnazijo in teologijo je dovršil v Ljubljani, potem se je udeležil zasedanja Bosne (1880-83), nakar je hotel nadaljevati teološke študije v Avguštinju, pa se je moral zaradi bolehnosti vrniti domov. Doma je naredil še zadnja dva rigorozna, bil promoviran za dr. teologije, l. 1857 pa je bil imenovan za profesorja moralne teologije na bogoslovju v Ljubljani. V Ljubljani se je živahno udeleževal narodnega in socialnega pokreta. Bil je tudi predsednik Rafalove družbe. Pisal je v »Slovenec«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Vzajemnost« in v »Dom in svet«, kjer je priobčil tudi roman pod psevdonimom J. Kraljev: »Gospa s pristavec«. Pozornost je vzbudil tudi njegov članek v »Slovenec« 1918, št. 40, 41 o samoodločbi narodov. Ker je v Reichsposti na njega apficial sociolog J. Biederlack, je Janežič ponovno odgovoril v »Slovenec« 1819, št. 98-101, 102 s članki P. Biederlack S. J. v politični areni.

Franc Cvetko

5. julija 1859 je umrl narodni buditelj, pesnik in leksikograf Franc Cvetko. Rodil se je 14. septembra 1779 v Dornovi pri Ptuj. Gimnazijo je študiral v Ptuj in Mariboru, teologijo v Gradcu. Kot študent se je razvijal pod vplivom Volkmerja, Modrijskega, Narata in Primca. V Gradcu je bil tudi član Primčevega društva za gojitev slovensčine. Zbiral je gradivo za slovenski slovar. Bil je tako navdušen preproditelj, da je veljal za — papeža slovenovernih duš na Štajerskem. Bil je izredno dober govornik. Njegove pesmi pa nimajo posebne vrednosti.

Ljubljana danes

Koledar

Ponedeljek, 5. julija: Ciril in Metod, slovenska apostola.

Torek, 6. julija: Izaija, preok, Bogomila, Dominika.

Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg, mr. Kural, Gosposvetska cesta 4, mr. Bohinec de., Rimska c. 31.

TEL 22-21 **UNION**
Veliki in mali svet
Divna ljubzen-ska balada
v glavnih vlogah: Viktor de Kova, Heinrich George, Adela Sandrock
Predstave danes ob 19-15 in 21-15 ur

Iz davčne uprave: Pred trgovskim davčnim odborom se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za sledeče pridobitne stroke: dne 17. julija 1937 ob 8 uri: industrija. Sezname davčnih zavezancev in davčnih osnov teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni mestnega poglavarstva od 3. do 10. julija 1937.

Sadarska podružnica Šiška. Tečaj za vkuhanje sadja oziroma povrtnin se priredi v drugem tednu tega meseca ter vabimo člane, zlasti gospodinjice, naj se prijavijo za tečaj do 12. j. m. pri enem sledečih funkcionarjev podružnice: Martinšek Alojzija, Verovškova 51, Kumar Terezija, Srbska ulica 13 v Spodnji Šiški ter Stupica Ivan, Zg. Šiška 144 in Dobovišek Mihael, Zg. Šiška 210. Cas in nadaljnja posavnila za vkuhanje dobijo zainteresenti pri omenjenih. Tečaj se vrši pod vodstvom predsednika podružnice g. Kafola, ki bo poljudno tolmačil to delo. Tečaj se vrši v višji gospodinjški šoli v Zg. Šiški.

Razpis tečaja. Mestno poglavarstvo opozarja zainteresente, da je ministrstvo za telesno vzgojo naroda razpisalo brezplačne tečaje za obvezno telesno vzgojo naroda, ki se bodo vršili meseca julija, avgusta in septembra. Kot sluhatelji teh tečajev prihajajo v poštev učitelji ljudskih šol, telovadni učitelji, rezervni oficirji in tehnični člani telovadnih in športnih društev, ki imajo vsaj nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom. Pogoji za sprejem v tečaje so na vpogled v mestnem fizikatu.

Predavanje v radju. Jutri zvečer, dne 6. julija ob 20.10 bo predaval g. inž. arh. Rado Kregar o temi »Strokovna vzgoja javencev«. O strokovnem nadaljevalnem šolstvu za obrtniški trgovec naraščaj se je že na zadnji vaješki anketi, ki jo je sklicala Delavska zbornica, razpravljalo in isto na zasedanju zbornice TOI so bili napravljene razni sklepi, da bo treba za šolstvo v bodoče bolj skrbeti in žrtvovati nekaj več za nova učila, strokovne knjige itd. kakor pa do sedaj. Opozarjamo našo javnost na to velevažno radijsko predavanje.

Novo šolsko leto kmetijske šole na Grmu

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev in se to zimo, ki pride, vrši I. tečaj, drugo zimo pa II. tečaj.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nardjeni sinovi kmetijskih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje za letno ali pa zimsko šolo, kolkovane z banovinskim kolekom za 10 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu čimprej, najpozneje pa do 15. septembra. V prošnji je brezpogojno navesti točen naslov in pošto. Prošnji je priložiti:

1. kralni list,
2. domovnico,
3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo,

4. spričevalo o pravosti pri obeh prošilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole,

5. izjavo staršev odnosno varuha (banovinski kolek za 4 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja in

6. obvezna izjava staršev ali varuha (banovinski kolek 4 Din) za one, ki reflektirajo na banovinski ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.

Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovensčine in računstva, katerega so opraveč absolutni dveh ali več razredov mesečne šole ali kake nižje srednje šole. Ikrali se prečišče njih zdravstveno stanje po zdravniku zavoda.

Celotna oskrbina do nadaljnjega mesečno 300

Župan dr. Adlešič častni član viških gasilcev

Ljubljana, 4. julija.

Danes dopoldne je bil na Viču blagoslovljen novi gasilski avtomobil viških gasilcev.

Sprejem gostov je bil ob 10. dopoldne pred kraljevim spomenikom na Glincah. Osebnje je bil navzoč pokrovitelj slavnosti gospod ban dr. Marko Natlačen, zastopnik dravske divizije g. kapetan Ulepič, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, za Gasilsko zajednico nam. tajnika g. Pavle Japelj, kum g. Jos. Olup in kumica g. Novakova, člani mestnega sveta Kozamernik, Slapar in Novak, starosta župe Ljubljana g. Pristovšek in drugi gasilski funkcionarji. Po sprejemu g. bana je spredvod krenil z viško godbo na čelu v župno cerkev. Prisotne so bile vse čete ljubljanske gasilske župe tudi s svojimi motornimi vozili.

Vsi funkcionarji so z gasilci prisostovali sv. maši, ki jo je daroval viški župnik č. g. p. Teodor Tavčar, med katero je imel lep nagovor o ciljih in nalogah gasilske organizacije. Obenem z blagoslovitvijo praznuje četa tudi 65 letnico obstoja. Po sv. maši se je vršila blagoslovitev avtomobila.

Lepe besede gasilec je naslovil nato g. ban, v katerih je poudarjal naloge gasilstva sploh in čestitki k jubileju in novi pridobitvi. Za njim je govoril zastopnik Zajednice g. Japelj. Končno je še župni starosta g. Pristovšek čestitki viški četi.

Sledil je defile vse čet in motornih vozil pred odlični in spredvod je krenil v Gasilski dom na Vič, kjer se je vršila slavnostna seja.

Sejo je vodil zastopnik zajednice g. Japelj. Daljše poročilo o delovanju je podal poveljnik čete g. Milan Robežnik in se spominjal ustanovitve čete, ki je po starosti tretja na bivšem Kranjskem. Spomin ustanovitve je počastilo domače društvo že večeraj na viškem pokopališču.

Po govorih župana dr. Adlešiča, zastopnika Zajednice g. Japlja, staroste g. Pristovška je sle-

dila predaja diplom častnim članom.

S primernim nagovorom je g. Japelj izročil diplome častnega članstva ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, poveljniku poklicnih gasilcev g. Furlanu in predsedniku viške čete g. Gašperlinu. Gospod Janez Gašperlin predseduje viški gasilski četi že nepretrgoma nad 35 let in ima za razvoj in vzorno delovanje čete neprecenljive zasluge. Gasilno društvo je vodil v vseh časih in razmerah po edino pravu poti in ni dopustil, da bi se v gasilstvo društvo vtihotapljale struje, ki nimajo z gasilstvom ničesar skupnega. Zato uživa viška četa med prebivalstvom nedeljene simpatije.

Z inkorporacijo pa je za četo nastopila nova doba uspešnega dela, ker je sedanji ljubljanski župan pokazal veliko razumevanje za potrebe gasilstva. Že lansko leto je bil pokrovitelj prireditve in ob tej priliki je bila blagoslovljena nova motorna brigalna. Letos pa je gasilski avtomobil prispel k jubileju in vrniti v službo. Manjši znesek za popravila in pa celotno karoserijo je oskrbela četa sama, za kar je morala najeti manjše posojilo, avtomobil pa predstavlja vrednost ves stotisočev dinarjev. V kratkem dobi četa na stroške mestne občine tudi telefon, dobiva brezplačno pogonsko sredstvo, zavarovanje za gasilce, kurjavo in še izdatno podporo. V znak razumevanja za potrebe čete je izredni občni zbor sklenil imenovati ljubljanskega župana za častnega člana, kar Vičani z veseljem pozdravljajo.

Obenem je prejel diplomo častnega članstva tudi poveljnik poklicnih gasilcev g. Janez Furlan, ki se trudi za dobro organizacijo gasilstva v Ljubljani in ima za novo inkorporirane čete mnogo zaslug.

V imenu vseh treh se je zahvalil župan g. dr. Adlešič s krasnim nagovorom, nakar je predsedujoči zaključil slavnostno sejo. Viškimi gasilcem v njihovem delu kličemo »Najprej«.

Troboj je dobojevan

Ljubljana 167,5, Zagreb 162,5, Belgrad 128.

Troboj je dobojevan! Ljubljana in slovenska lahka atletika slavita eno najlepših zmag. Borba za ločke je bila ves čas zelo trda in skoraj do konca je bilo negotovo ali bo zmagal Zagreb, ali Ljubljana. Da, dogodilo se je celo, da je publika na igrišču za hip zatrepetala, kajli po metu klavdiva je vodil Zagreb s tremi točkami pred Ljubljano. Toda na programu je bila še štafeta 4 krat 400 m, v kateri so naši tekači mnogo močnejši. Z zmago nad Zagrebom in Belgradom si je Ljubljana priborila krasno darilo, in sicer pokal Nj. Vel. kralja Petra II., pokrovitelja cele prireditve.

Ob pregledu rezultatov se nam pa neohote vsili velikanska premoč slovenskih srednje in dolgo progajev. Ravno ti odlični tekači so ljubljanski lahkoatletski reprezentanci tudi priborili prvo mesto. Zanimiva je ugotovitev, da so tekači Pleteršek, Gaberšek, Goršek, Bručan, Krevs, Kotnik in Zorja priborili Ljubljani 112 točk. V vseh ostalih disciplinah si je Ljubljana torej priborila samo 55,5 točk. Tudi rezultati doseženi na mitingu dokazujejo odlično formo naših tekačev. V balkanski štafeti 800 krat 400 krat 200 krat 100 m in v štafeti 4 krat 400 m so postavili dva nova državna rekorda, ki jih je doslej držala državna reprezentanca. Ob sobotnem teku na 1500 m smo pa zažudeno gledali, kako da ni nastopil za Ljubljano mladi in talentirani Košir, ki bi prav gotovo dosegel več kot je pa dosegel Krevs.

Včerajšnji zadnji del programa se je začel že ob 16., s startom maratonskih tekačev, ki so se odpravili na dolgo 42.200 m dolgo pot iz igrišča Primorja po cesti skozi Ježico, Trzin, Domžale in Lukovico, kjer je bil obrat in nato po isti poti nazaj. Ob 5. se je začel oficijelni del programa. Predsednik Zveze slovenskih lahkoatletskih klubov geom. g. Cerne je pozdravil zastopnike javnih oblasti, in sicer divizijskega generala g. Toniča, kot zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., ministra g. dr. Miha Kreka, ki je zastopal ministra g. dr. Rogiča, dalje g. dr. Filipa Orla, zastopnika bana dr. M. Natlačenca in ljubljanskega mestnega župana dr. Jura Adlešiča z go. sopogo. Prireditve so je udeležili tudi predsednik Jugoslovanske lahkoatletske zveze g. dr. Fritsch iz Zagreba.

Organizacija cele prireditve je bila dobra. Bilo je sicer nekaj protestov, zlasti s strani Zagreba in vsako popoldne radi obširnega programa nekaj zamude. Vendar v celoti moramo organizacijo in sodniški zbor pohvaliti.

Poleg dveh novih jugoslovanskih rekordov, ki jih je postavila ljubljanska reprezentanca, sta padla še dva državna rekorda, in sicer: v štafeti 4 krat 100 m so Belgrajčani Kling, Stefanovič, Banšček in Bauer s časom 43,7 izboljšali za 1/4 sekunde stari državni rekord. Drugi državni rekord je bil pa izboljšan v skoku ob palici. V tej disciplini je Belgrajčan Bakov postavil z marko 375 cm četrti državni rekord.

Rezultati včerajšnjega dne so naslednji:

Rezultati maratona za troboj: 1. Tavčar (L) 3:20:12,4, 2. Vidovič (Z) 3:31:34, 3. Belas (Z) 3:45:58, 4. Perc (L) 4:07:32,4.

Za državno prvenstvo: 1. Tavčar, 2. Jančar (Primorje) 3:26:50,5, 3. Vidovič, 4. Belas, 5. Perc. 400 m zapreke finale: 1. Pleteršek (L) 58,5, 2. Zorja (L) 60,3, 3. Banšček (B) 61,3, 4. Petrič (B) 62,2, 5. Jurek (Z) 65,8, pripomniti je treba, da je prireditelj sklenil, da se ločke v zaprekah štejejo za troboj.

Skok ob palici finale: 1. Bakov (B) 375, nov državni rekord, 2. Lenar (B) 340, 3. Kallay (Z) 330, 4. Svjetlič (Z) 330, 5. Orošič (L) 320, 6. Ivanič (Z) 320.

100 m finale: 1. Katalinič (Z) 11,2, 2. Bauer (B) 11,4, 3. Tauber (Z) 11,5, 4. Augustin (Z) 11,5, 5. Hegolj (Z) 11,6, 6. Šter (L) 11,6.

Met kopja finale: 1. Markušič (Z) 50,27, 2. Marjan (Z) 47,76, 3. Šiber (B) 45,81, 4. Kajfež (L) 44,21, 5. Petkovšek (L) 42,90, 6. Illovar (L) 41,84.

Tek 800 m finale: 1. Goršek (L) 2:02,3, 2. Gaberšek (L) 2:03,2, 3. Flasa (Z) 2:03,3, 4. Srakar (L) 2:03,5, 5. Wünschbach (Z) 2:05,7, 6. Pogačnik (L) 2:06.

Skok v daljavo finale: 1. Stefanovič (B) 660, 2. Kallay (Z) 651, 3. Nikolič (B) 640, 4. in 5. Požar (L) in Dremil (Z) oba 627, 6. Zgur (L) 624.

Tek 5000 m finale: 1. Krevs (L) 16:00,8, 2. Bručan (L) 16:10,2, 3. Sindelar (Z) 16:16, 4. Srakar (L) 16:18, 5. Starman (Z) 17:02,4, 6. Röhml (B) 17:29.

Met klavdiva finale: 1. Goič (Z) 43,37, 2. Majetič (Z) 39,85, 3. Reisinger (Z) 38,64, 4. Jegljič (L) 37,90, 5. Zupan (L) 36,96, 6. Bakov (B) 35,02.

Din. Vendar pa dovoljuje kr. banska uprava potrebnim znižanje po njih premoženjskih in družinskih razmerah, tako da se giblje oskrbina potem med 25-300 Din mesečno, kar se plačuje mesečno naprej. Prosilci za omenjeno znižanje morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Od tu in tam

Tečaji pšenice so se dvignili, ker so prišle iz Amerike vesti, da je rja napadla pšenico. V Vojvodini je žetev v polnem teku, vendar je več kot gotovo, da letošnji prinos ne bo niti po količini, niti po kakovosti enak lanskemu. Le v Bački je pšenica po kakovosti enaka lanski. Podobno je s koruzo. Pridelke utegne biti letos zelo bogat in dober.

Jutri se začne v Pančevem kongres nemških evangelskih cerkev jugovzhodne Evrope. Na kongresu bodo sodelovali zastopniki vseh protestantskih cerkev iz Jugoslavije, Češkoslovaške, Rumunije in Avstrije. Predsedoval bo protestantski škof dr. Filip Popp iz Zagreba. Največ se bodo bavili s teološkimi vprašanji svojih cerkev.

Dve deklici iz Osijeka sta pobegnili od doma, ker sta šolo preslabo končali. Obe sta bili komaj prvošolki. Za nekaj dni sta zabrisali vsako sled za seboj, dokler ju ni izdal zgolj slučaj. Sprehajali sta se v Zagrebu, pa ju je na čaсти videl neki učenec prvega razreda osiješke meštanske šole. Ker je vedel, da ju starši že nekaj dni iščejo, je svoje odkritje hitro izdal policiji. Dekletci sta povedali, da sta hoteli pobegniti v širni svet in se udnjati v kakem filmskem podjetju za filmske igralke. S seboj sta imeli tisoč dinarjev denarja. Policija ju je oddala spet staršem nazaj.

Zadnje tri dni preteklega tedna je po Hecegovini divjala nenavadno ostra in hladna burja. Burja je pihala brez prenehanja in je naredila veliko škodo. Pravijo, da večjo, kakor bi jo naredila drobnejša toča. Polomljenih je veliko število tobačnih nasadov in vinogradov.

Učitelji mesečnih šol zborujejo v Zagrebu. Zborovanja se udeležujejo delegati iz vse države, po številu 300. Predseduje pa predsednik Rukavina iz Zagreba.

Odstavek v finančnem zakonu, ki omejuje pravice učitelje, da bi se poročile z neučitelji, bo vlada baje umaknila in vrnila učiteljem stare pravice. Tako poročajo nekateri zagrebški listi, vendar dostavljajo, da vest še ni potrjena z merodajnega mesta. Ko je skupščina pred štirimi meseci izglasovala ta amandman, se je dvignila med učiteljsko veliko burja. Učiteljice so trdile, da so bile s tem politisnjene med državljane druge vrste.

V vrbski banovini so bile večeraj volitve v kmetске zbornice. V skoro vseh okrajih je zmagala lista JRZ, vendar so dobili kandidati opozicijskih skupin tudi veliko število glasov. Po do sedaj znanih rezultatih kandidati opozicije niso mogli nikjer prodati.

Zagreška »Ta-tac« bo še naprej ostala zaprta. Pred meseci je izdala obrtna oblast ta odlok in dala zapreti trgovske prostore tvrde. »Ta-tac« se je pritožila na mestno občino, vendar pa je tudi ta istega mišljenja kakor obrtna oblast. Tako bo morala »Ta-tac« še nekaj časa čakati, dokler kaj drugače ne sklene banska uprava, na katero se je pritožila. Zagrebški trgovci so kajpak zadovoljni s takimi odloki proti »Ta-tac«, le boje se, da ne bi višje upravne oblasti nazadnje spet odločile drugače in dovolile svobodno poslovanje velikih trgovskih hiš.

170 novih policajev bo dobila zagrebška policija. Vsi so komaj dovršili policijsko šolo. V soboto so priredili novi policijski nastop, v katerem so pokazali vse svoje veščine. Najprej so telovadili, potem pokazali, kako se hitro očistijo in zapro mestne ulice za primer demonstracij, dalje kako se razganjajo demonstranti. Mladi policaji so se vežbali pri tem v metanju solznih bomb. Te vrste bombe se dosedaj pri nas še niso uporabljale.

Na zverinski način je v soboto v Belgradu čuvaj sadnega vrta ubil mladega dečka, ki se je spazil na vrt in hotel odtrgati nekaj sadežev. 16 letni Gjura Popović se je preko plota spazil na vrt posestnice Milese Djurdjič, da bi si privoščil kaj boljše. Komaj pa je deček naredil nekaj korakov, je skočil za njim čuvaj Stanimir Paunović in ga z motiko česnil po glavi. Deček je obežal mrtev, besnega čuvaja pa so orožniki uklenili in odpeljali. Ubiti deček se je učil za jokeja, da bi pozneje na jahalnih dirkah nastopal za svojega gospodarja.

Prosvetni minister je s svojo odredbo z dne 23. junija t. l. uredil važno vprašanje, ki je bilo že dolgo časa pereče in vsekakor pomembno za vzgojo srednješolske mladine. Šlo je za uvedbo pouka angleščine na naših srednjih šolah. Kakor znano, je bil doslej na naših srednjih šolah na raalnih gimnazijah in realkah le pouk francoščine in nemščine. Po odredbi prosvetnega ministra pa se bo učni načrt na omenjenih dveh vrstah naših srednjih šol v toliko spremenil, da bodo lahko učenci v tretjem razredu, v katerem se prične obvezno učenje tujeje jezika, izbirali med nemščino in angleščino. Učenci, ki se bodo opredelili za angleščino, bodo imeli pravico pri višjem tečajnem izpitu polagati izpit ali iz francoščine ali iz angleščine. Potreba po uvedbi pouka angleščine na srednjih šolah je obstojala vsekako že dolgo časa. Problema ni bilo mogoče rešiti doslej zaradi pomanjkanja strokovnih učnih moči in zaradi neprestanih borb za kredite. Prosvetni minister je sedaj uvrstil angleščino med obvezne predmete na srednjih šolah in tako ustvaril možnost, da se angleščina že prihodnje šolsko leto začne poučevati na vseh srednjih šolah. Tako bo pouk v angleščini prihodnje leto uveden na realnih gimnazijah in realkah v Belgradu, Dubrovniku, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu, Skoplju, Splitu in Zagrebu, v šolskem letu 1938-39 pa še na realnih gimnazijah in realkah v ostalih mestih. Dotlej bo na razpolago že dovolj učnih moči, hkratu pa se bo pripravil tudi podrobni učni načrt in izdali vsi potrebni učbeniki.

Znani slovenski tenorist Anton Dermota je z velikim uspehom pel t dni na reprezentančnem koncertu dunajske filharmonije na svetovni razstavi v Parizu. Filharmoničnemu orkestru je dirigiral Bruno Walter. Naš Dermota je pel Mozartov »Requiem« in Brucknerjev »Te Deum«. Po pisanju francoskih listov je Dermota zapel izredno dovršeno in lepo. Našem mlademu umetniku seveda od srca privoščimo še več takih uspehov.

Kvalifikacijske tekme za deseti klub v ligi

Sarajevo, 4. jul. Sarajevski SASK je naravnost pregazil na domačem igrišču mariborske železnice z rezultatom 11:0. Po obupnem porazu v Sarajevu nima Železnica nikakih možnosti več za nadaljnje tekmovanje. V revanšni tekmi v Mariboru najbrže ne bo zmagal z 12:0.

Novi Sad, 4. julija. Vojvodina: Jedinstvo (Belgrad) 1:3. Po vsej verjetnosti bodo imeli Belgrajčani v prihodnjem liginem tekmovanju štiri svoje klube, namesto treh kot dosedaj.

Ljubljana: Hašk 1:1

Ljubljana, 5. julija.

Hašk je nastopil v postavi: Zmara, Slivak-Golubec, Domačin-Duković-Pleče, Hrlič-Požeg-Horvat-Hrubeč-Matijevič.

Ljubljana pa: Pogačnik, Šiška-Jerman, Slapar-Pupo-Boncelj, Janežič-Cankar-Pepček-Sercer-Erber. Sodnik g. Pečar je dahnil v piščalko in nam odgrnil kaleidoskop.

Ljubljana je spočetka živahno pritisnila, toda kmalu je začel tudi Hašk vračati milo za drago. Po vrsti so se gostile gneče zdaj pred rdečimi, zdaj pred plavimi vrati. Sredi polčasa se je Hašk malo uredil in prišel s kratkimi pasovi obvladovati situacijo na terenu. Ni trajalo dolgo in gledalci so morali že tarnati nad Ljubljano, ki v svoji bodoči jevenski zasedbi niti temu skuprcanemu Hašku ne more biti kos. Že pred polčasom so oni, ki so imeli v žepu kaj »pamet«, nejevoljni nad igro pridno navijali v kajbici, v kateri so postreljivi ljudje točili nordijski nektar. Drugi so zrl od dolgega časa v nebo, kjer se je na dolgi vrvi zibal pisan zmaj. Nekaj jih je hodilo celo obdovodav snežnobelo hermežansko kozo, ki je z živahnim meketanjem zdaj pritrjevala, zdaj spet ugovarjala odločitvam sodničkove piščalke. Igra je postajala čedalje dolgočasnejša. Drugi polčas je Ljubljana pritisnila malo bolj živo. Iz številnih šans pa se je po Janežiču v 20. minuti izrabila samo ena, ki jo je pretvorila v 1:0. Toda že v 27. minuti je na Požegov pas izenačil Hrubeč 1:1. Do konca igre so bili nato plavi nevarnejši, toda še vedno neboljjeni. Ko je sodnik odžvižgal, je odšlo 400 ljudi nič kaj dobre volje z igrišča.

Hašk je imel do srede drugega polčasa najboljše moža v Dukoviću Dobra je bila še ožja obramba ter deloma Požeg s Horvatom. Hrubeč je pokazal samo nekaj lepih in koristnih hribčev, ki pa bi jih bilo možno sesteti na prste. Ostali so igrali pridno, z vso sapo, kolikor je je še ostajalo ob neprestanem blebetanju in »domislicah«. Zmara je mož bodočnosti; o njem bomo še slišali.

Res je, da je zdaj čas čofotanja po Savi, posedenja pri šternu, poleganja po mivki, visoke in nizke alpinistike, mehkejšega obvala in voljnije oblike — toda ne samo za Kranjce, ki že po naravi radi naporom obračamo hrbet, ampak tudi za Zagrebčane in Belgrajčane! Na stran izgoreve Ljubljana je danes igrala medlo, brez volje in povrh še slabo kot je že — kljub dnevom »glorije« v preteklem ligaškem tekmovanju — dolgo nismo videli. Le tako naprej, sredi avgusta je blizu! Bilo je dvoje, troje posameznikov, ki so se trudili, manjkalo pa je tistega, čemur pravimo skupni elan. Mlačnost ostalih je od prvega udara do konca vtisnila svoj nezbrisni pečat vsej današnji igri Ljubljane, kljub nekaterim živahnejšim akcijam, ki so jih bili celoti od časa do časa vsilili prizadevani posamezniki. Drugače pa je bil tok igre podoben toku vode v mrtvi strugi.

Pogačnik je branil bolj riskantno kot spretno; ima pa resne šanse za dobrega vratarja. Šiška prvi polčas zelo dober, drugi — milo rečeno — obupen. Jerman v prvem polčasu slabši, v drugem se je nekoliko popravil. Vredna pa oba nista bila vedno. Slapar je bil prvi polčas najboljši na polju, proti koncu drugega pa je za spoznanje popustil. Pupo je letal brez potrebe in brez velike koristi, pridno, toda precej neboljgno, po sredi igrišča, se hodil »mance« od moža do moža in mnogo brez potrebe dvojeval ob straneh tako, da mu je nekdo od navprotnega tria kje v sredi kar redno ušel. Žitnik H. priden in povprečen, ni pa se še navadil daljšega hallovskega akcijskega prostora. Janežič pogosto nevaren, toda dosledno nerazpoden. Cankar marljiv, pa često nepremišljen, nespreten in šibak.

Sercer počasen, neokreten, brezglav, malomaren in povrh še od sile komoden. Dvakrat, trikrat vzplapol se v pozne te se mu poteza ali dve tudi posrečita — toda to v vsej igri! Za nogometnega igralca je pravilo, da tudi slepa kura zrno najde vendarle prešibka legitimacija! Saj smo v zadnjih ligaških tekmah imeli dve dobri zvezli. Sedanji dve nista za ligaško moštvo prihodnjega leta — Cankar morda kdaj pozneje! V sredi je poskušal urejati in graditi Pepček, ki pa tudi, čeprav upoštevamo slabo okolico, danes ni imel svojega dneva. Erber prvi polčas nespreten, drugi zelo koristen. Kar dobra pridobitev na levem krilu; saj je imel proti sebi Domačina in Slivaka! Po današnji tekmi naj vodstvo Ljubljane le poskrbi za dobro zasedbo moštva!

Rusija v sovjetskih očeh

Deset krožnikov za 300 ljudi

I — »Gostilne so urejene zelo enostavno brez vsakega strokovnega ali vsaj pametnega in dobrega vodstva. Delavci morajo čakati po cele ure, da pridejo na vrsto. V neki gostilni, kjer je na hrani 300 delavcev, imajo samo deset krožnikov. Jedila so slabo pripravljena. Jestvine se težko dobe in kuhinjsko osebje ne zna pripravljati kakih boljših jedi.« (Krasnaja Karelja, 3. jun. 1937.)

»V Habarovsku je samo nekaj gostiln, ki so večinoma prenapolnjene. V jedilnicah je velika gneča. Človek mora čakati po dve uri na svoje kosilo... Nič čudnega ni, če človek po več dni ne dobi kruha. Pred pekarnami stoje vsak dan goste vrste ljudi, ki čakajo na svoj kosček kruha. Belega kruha sploh videti ni, kaj šele, da bi ga kupil. V vsem mestu sta samo dve prodajalni za živila. Pred njima navadno stoji polno ljudi in čakajo, da pridejo na vrsto.« (Tihovkeanskaja Zvezda, 27. maja 1937.)

Zenske delajo po 15 ur na dan

I — »Delavce v skladiščih v Solomensku so prisiljeni delati 12 do 15 ur na dan. Vse njihove pritožbe in prošnje, da bi jim delovni dan zmanjšali, so brez uspeha. Prekournega dela jim tudi ne plačujejo. Uprava skladišča jih sili delati celo med odmorom. Vse leto nimajo niti enega prostega dneva.« (Krasnaja Karelja, 2. VI. 37.)

Traktorski strojevodje - neopredeljenci

I — »Pred letom dni sem si pri popravljanju traktorja poškodoval oči. Žrtvoval sem vse svoje

prihranke, a vida si nisem mogel ohraniti. Danes sem stoodstotni invalid. Obrnil sem se na ravnatelja traktorske postaje in ga prosil za pomoč, pa mi je odgovoril, da njegova dolžnost ni skrbeti za nameščence, ker ima še s traktorji preveč dela. Nato grem do državnega ložilca in ta mi reče: »Ne vem koga naj obdolžim kot odgovornega za vašo nesrečo; kajti vi niste ne delavec ne kmet-kolhoz, ampak nekaj neopredeljenega.« Tudi okrajno sodišče je mojo tožbo zavrnilo. Kaj naj sedaj storim?« (Soc. Zemljedelja, 28. V. 37.)

Sovjetski zdravniki

I — »Radi zanikrnosti zdravnika Kobelkova, Košihina in zdravnice Savaljeve je oslepela neka deklica, ker so izrekli napačno diagnozo. — Zdravnica Panova je proglasila nekega težko bolnega za zdravega, pa je kmalu nato umrl. — Zdravnik Curin je ukazal bolnikom dajati pokvarjeno hrano. — Zdravnik Šiškin pet dni zaporedoma ni prišel v kliniko, čeprav so ga bolniki pričakovali. Zdravnik Kropačev prejema denar za potrdila, kljub temu, da morajo potrdila izdajati vse klinike brezplačno. — A to je samo nekaj zgledov, kakšni so naši zdravniki.« (Kirovskaja pravda, 27. IV. 37.) (g)

Otroci namesto preizkusnih živali

I — »Dne 23. maja t. l. so otrokom v dežjem domu št. 37 cepili koze. Zvečer so vsi ti otroci težko zboleli. Dognali so, da so jih cepili z nekim posebno močnim cepilnim sredstvom, ki je bilo namenjeno za preizkušnje. Zdravniki so za strup dobro vedeli, za kaj je bil namenjen.« (Leningradskaja pravda, 29. V. 37.)

Irski radio in njegovi poslušalci

Kljub neznamiti razdalji med Anglijo in Irsko in kljub dvestu, da sta oba otoka bila do pred kratkim pod isto oblastjo, je razlika med njima toliko kot med severno in južno Evropo. Vzrok temu ne tiči toliko v podnebni razmerah, dasi je podnebje Irske zaradi neposredne bližine zalivskega toka mnogo ugodnejše in milejše kot v Angliji, ampak v glavnem v rodovnem pogledu.

Irci so sredozemsko ljudstvo, večinoma španskega pokolenja, ki se je pomešalo s severnjaki, ki so v mnogem vplivali na priseljence, ne da bi njihovo prvotno naravo mogli popolnoma ali vsaj v pretežni množini zatreti. Med Angležem in Ircem je večja razlika, kot med Angležem in Francozom. Čeprav sta oba naroda, irski in angleški, otoka naroda, se tega zavedajo in hočejo celinskim narodom pokazati svojo posebnost, nepripadnost in nadržalnost samo Angleži, dočim Irci ekušajo ostati v najstarejših vezeh s celino. Njihova prirojena nemirnost in želja po potovanjih jih žene po svetu;

zato je Amerika preplavljena z Irci, ki najraje s'uzijo kot policaji. Dobiš jih po vseh delih sveta (kakor Slovence), tako da je mnogo več Ircov drugod, kot na Irskem. Vendar imajo vsi samo eno željo še: počivati na irskih tleh: where the Shannou river flows (ob reki Shañon).

Ta razkropjenost in pa želja po nepoznatih deželah irskega naroda je vzrok, da so se na Irskem začeli tako vneto pečati z radijem. Kadarkoli Irec doma posluša radio, ga navdaja neizmerno »daljnotožje«, hrepenenje po svetu, po daljnih deželah.

Sedanji namestnik ravnatelja irske radioodaje v Dublinu g. J. Hughes (izg. Hjuž) je pri radiu že od njegovega početka na Irskem, od leta 1926, kot poverjenik kulturnopolitičnega oddelka. Radiostudio in drugi upravni prostori so takoj poleg pošte, ki je z radijem v tesni zvezi, pobira pristojbine za radioaparate in upravlja z nabirnim denarjem. Nekaj ga obdrža za razne tehnične naprave in izpopolnitve, nekaj ga izroči oddajni organizaciji za njene stroške (plače in honorarje napovedovalcev in raznih uslužbencev in predavateljev).

Na čelu irskega radia je ravnatelj, ki ga podpira podravnatelj in štirje odsekovni ravnatelji. Število poslušalcev je doseglo pravkar 100.000, kar pomeni med trimilijonskim prebivalstvom samo 3%. Več kot polovica vseh poslušalcev je v okraju Leinster in zopet več kot polovica teh je po velikih mestih (60.000 v Leinstru, 40.000 v Dublinu). Osredotočenje poslušalcev po mestih je opažati po vseh državah.

Dosedaj so imeli na sporedu 50% glasbe, 10% predavanj in razprav, 15% reklam. V enem letu se je število točk na sporedu v irskem jeziku podvojilo, tako da se jezikovna politika opaža celo v radiu. Do leta 1933 so se Irci po šolah učili angleško. Starinski irski jezik je postal že skoraj redkost. Od leta 1933 pa so ga zopet uvedli v šole kot obvezen predmet. Sploh so ga začeli vneto gojiti in vzporedno z njegovim razvojem naraščajo tudi radijska poročila v irščini.

Irec, posebno na deželi, vneto posluša radio, zato pa ravnateljstvo skrbi, da bi podeželane čim bolj navdušilo zanj in jim v vsakem oziru ustreglo, zlasti z izvajanjem narodne glasbe. Ker je ta glasba ostanek prastare kulture, jo je treba najprej nekoliko pozhlatiti, povzdigniti na višino sodobne kulture in pridobiti zanj tudi tako zvane boljše in višje sloje, obenem pa vzgojiti male ljudi in v vseh vzbuditi nekdanjo narodno žegavost in razposajenost. Glavni »odjemalci« irskega radia so matomeščani in kmetje, zato morajo biti na sporedu stvari, ki jih najbolj zanimajo in zadovoljujejo.

Ne vem, kako dolgo sva tako hodila. Nenadno se je obrnil in mi dejal z obrazom, ki ga je žalost čisto strla: »Ne počutim se dobro. Vrniva se!«

Ko sva spet sedela v kočiji, je začel svoje nepričakovano nerazpoloženje zvrčati na bolezni. »Ne bom več dolgo živel, sem že zadet. Toliko trpim, da bi bil že davno pustil to življenje, če bi ne bilo tvoje matere.«

In začel mi je govoriti o njej s tisto slepo ljubeznijo, ki sem jo že opazil na njem. Nikdar nisem dvomil, da jo je zares ljubil. Zdaj, ko je padel prvi mrak in sva se v diru vračala v mesto, sem spet poslušal njegove besede, ki so mi pričale, kako jo je ljubil. Videl sem, da jo je bolj ljubil kakor jaz.

Na koncu je pristavil, on, ki je toliko storil, da bi ločil mene in mater: »Ljubi jo vedno, zakaj kmalu jo boš sam ljubil.«

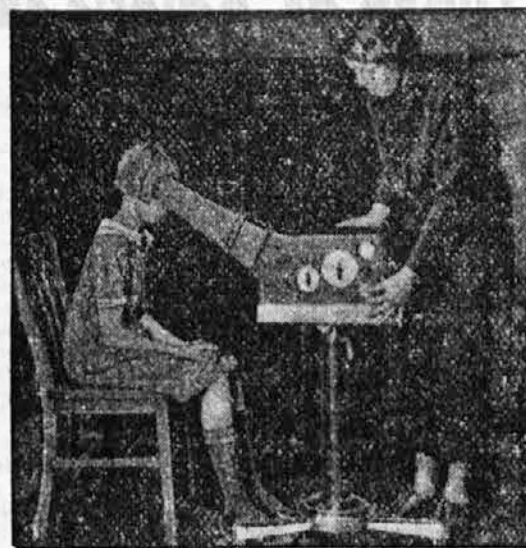
Če je bil kriv, kakor sem bil prepričan jaz, je gotovo vedel, da je postavil med sebe in mene edino ograjo in obrambo, zaradi katere si jaz ne bom nikdar upal povedati resnice: mater. Čutil sem, da je ta obramba močnejša kakor najhujša gotovost. Zakaj si še naprej brskal in iskal, sem se vpraševal v obupu.

A bilo je že prepozno, da bi se ustavil.

XIII.

Ali sem bil bojzljivec?

Kadar mislim na to, kaj bi lahko naredil s to roko, ki zdaj drži pero, si moram odgovoriti, da ne. A kako naj si razlagam, da je po tistih

Neki zdravstveni zavod v Pensilvaniji je dobil nalog, da preišče šolske otroke, če jim manjka vitaminov ali ne. Za takšno preiskavo so izumili aparat, kakor ga kaže ta slika. Priprava temelji na reakciji učinka svetlobe na človeško oko.

Irška ima sedaj tri radiopostaje: Athlon, Dublin in Cork, ki so med seboj povezane s kablji in imajo vse isti oddajni spored. Kakor že rečeno, je pretežna večina poslušalcev po mestih, zato je imel irski radio bolj meščanski značaj. Čim bolj pa se bo razširil po deželi, tem bolj se bo skušal prilagoditi novim potrebam, zlasti s svojim programom v irščini, ki jo po vaseh še precej govorijo, čeprav skoro nikjer izključno. Ko bodo tudi finančne razmere ugodnejše, mislijo Irci zgraditi kratkovalovno postajo za svoje izseljence, posebno one v Ameriki. (g)

Maščevanje egiptovskih faraonov

V nekem grobu faraonov v »Dolini kraljev« v Egiptu so menda znanstveniki arheologi našli in razrešili napis: »Gorje mu kdor bi se drznil motiti grobni mir faraonov!« Znanstveniki so se v začetku nejeverno posmevali takim praznovernim svarilom, toda številni poznejši nerazrešljivi in skrivnostni dogodki so začeli pretresati ne samo »semogogične« znanstvenike, ampak vso prosvetljeno Evropo.

Še nedavno so angleški časopisi poročali o skrivnostnih pripetljajih na nekem škotskem gradu, kjer so hranili neko kost iz faraonovih grobov, ki jo je pobrala na svojih potovanjih po Egiptu in prinesla s seboj kot dragoceno redkost lady Seton, žena lorda Setona iz omenjenega gradu. V gradu so se godile tako čudne stvari, da so se najbolj neverni s strahom spraševali kaj naj to pomeni; služabništvo ni hotelo ostati nobene noči več v gradu, kdor se je kosti dotaknil, je dobil neko neznan bolezen in največkrat za njo umrl. Slednjič je lady Seton nesrečno kost spravila nazaj na kraj, kjer jo je pobrala, a neko jutro so našli stekleni zvonec, pod katerim je kost ležala, razbit na drobne košce, kost zdrobljeno v prah in močno železno ploščo podstavka zvito tako kakor bi je nobena človeška sila ne mogla zviti.

Ob tej priliki so začeli ubjati spomine na številne žrtve skrivnostne sile, kateri eo podlegli skoro vsi raziskovalci in njihovi spremljevalci Tutankamonovega groba. Sir Carter, ki je edini preživel vse svoje tovariše in spisal debele knjige o faraonih, se v svojem delu silno jezi zoper tako praznoverje, ki se polšača ljudi XX. stoletja in grozi uničiti vse racionalistične teorije, s človeškim umom samim pridobljene razlage, ki zavračajo vsako moč in bivanje nevidnih sil. A tudi ta veliki skeptik je prav na dan trinajstletnice, ko je odprl grob faraona Tutankamona, nenadoma preminul.

V svoji knjigi opisuje sir Carter natančno, kako skrbno so odpirali grob, da bi odstranili vsako naravno razlago kakih morebitnih smrtnih slučajev. Pri vsaki novi grobni votlini so se zagotovili, da ni v njej nobenih škodljivih plinov, delali so vedno v rokavicah in se na vse moguče načine zavarovali proti morebitnemu okuženju ali zastrupljenju.

Znanstvenik, ki je vsa ta raziskovanja spravil na noge in jih vzdrževal z lastnimi sredstvi, lord Carnarvon, sicer ni bil praznoveren, vendar je priznal Edgarju Wallaceu, znanemu piscu policijskih romanov, ki se je za izkopavanja silno zanimal in je sedaj že mrtev, da nikakor ne zanika možnosti kakih nenavadnih posledic kot kazni za tako

čruden dneh, ko sem skušal zbuditi v očimu slabo vest, ko sem mu v njegovi pisarni govoril o zločinih, ki jih je izvršilo več ljudi, in o nevarnosti, ki iz tega sledi, ko sem ob njegovi bolniški postelji dejal: »Ne, gospod Masolle vas ni pozabil« in slednjič, ko sem mu v svojem lastnem stanovanju dal v roko obtožujoča pisma, kako je po teh prizorih moglo slediti toliko praznih dni, ko nisem prav ničesar naredil?

Očital sem si, da nisem cele mesece znal najti nič novega, kar bi me končno vendarle moglo pripeljati do jasnosti in do resnice.

Ampak, ali je bila to moja krivda?

Od trenutka, ko je očim imel v sebi dovolj moči, da ni podlegel prvemu, najbolj nevarnemu in najmanj pričakovanemu napadu, mi ni preostajalo drugega, kakor da čakam in preiskujem najmanjše podatke, ki bi jih mogel le slučajno dobiti.

Vrnil sem se spet na svoj stari način raziskavanja: kar nisem mogel dobiti zunanjih dokazov, sem iskal notranje, duševne. Zato sem mnogo časa prebil na materinem in očimovem domu.

To zaupno življenje, ki ni bilo iskreno, bi moralo biti zame in očima neznošno poniževalno.

Kako me je le on mogel trpeti v svoji bližini, če je vedel, česa ga sumim? In kako sem jaz mogel prenašati njega, ki sem ga dolžil tako strašnih stvari?

Kakor kača me je grizlo v srcu, kadar sem ga videl, kako sedi v vsem tem razkošju ob strani ljubljene žene in dejal sem sam pri sebi: »Če je ta človek vendar morilec, zahrbtnen, bojzljiv, prostaški morilec?«

Predstavljal sem si ga takega, kakor bi zaslužil, da je: bledega, z vezanimi rokami, ko v jutranjem mraku stopa na morilni oder, v strašnem duševnem boju mu izstopajo oči in pred njim se blesti rezilo sekire...

Namesto tega pa sem čul besede: »Ali te boli, dragi? Jakob, zakaj si naročil voz?« Odeni se. Kam greva v četrtek na kosilo?«

To je bil sladki materin glas, ki me je spravljal v obup.

Moje sumnje so rasle do blaznosti in te so bile vzrok, da sem ga hotel vedno držati pod nadzorstvom svojih oči, da bi mu moja navzočnost prizadevala čim hujše muke. Toda on je vse to zadovoljno prenašal, da sem se nehote moral čuditi.

Danes, ko mi je jasno, kakšen delež je on imel pri umoru, razumem, da sem imel do njega močno privlačno silo, ki ga je vlekla k meni, čeprav mu je prizadevala bolečine. Jaz sem bil zanj živa podoba umorjenega, ki ga je pregnjala, ki se je je bal, a vendar ni mogel živeti brez nje. Ni mogel misliti na drugo kakor nanj. Najino sovraštvo naju je zblíževalo in vleklo drugega k drugemu, kakor ljubezen. Njegova prisotnost je pomirila v meni viharje, ki so me napadali, kadar nisem bil pri njem.

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 5. julija: 12 Glasbene slike tujih dežel (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Razigrani zvoki (plošče) — 14 Vreme, borza — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Pomen strelskih družin (Dušan Sinobad, Big) — 19.30 Zdravstvena ura (g. dr. Ivan Matko) — 20 Nekaj citraških točk (plošče) — 20.10 Zanimivosti — 20.30 Instrumentalen koncert za harfo solo (ga. Liana Pasquali) s spremljavo godalnega orkestra — 21.30 Zvoki v oddih (Radijski orkester) — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Zvoki v oddih (Radijski orkester).

Nanga Parbat v Himalaji, druga najvišja gora na svetu, kjer je plaz zagnil v večini led letošnje nemško ekspedicijo

LJUBEZEN, KI UBIJA

Ali je bila to zagrenjenost starega človeka, ki mu življenja strasti in greha ni več dostopno? Ali pa je hotel s takim govorjenjem tolažiti lastno vest, češ saj so drugi še slabši kakor jaz.

Ves čas sem molčal in mislil na to, da se vozim v oni kočiji s človekom, ki je morda morilec mojega očeta.

Očim je uganil, da mi njegova veselost ne ugaja. Nenadno je nehaj govoriti. Pripeljala sva se v zapuščen konec gozda in sva izstopila. Hotela sva hoditi malo peš. Šla sva po zaviti stezi med golimi drevesi. Očim je hodil pred menoj v svojem površniku. Iz za kožuhovine na ovratniku so se dobro videli prezgodaj osiveli lasje.

Ko sem ga gledal, kako je stopal pred menoj s sklonjeno glavo v zimski pokrajini, me je, kakor še nikdar, zagrabilo neskončno usmiljenje nad njegovo bedo. Ne vem, kaj je bilo vzrok temu. Ali najin popoldanski razgovor, ali otožnost, v katero me je spravila njegova živahnost med poljo, ali pa mrtva narava okrog naju.

Odkar sem ga poznal, se je prvič začelo mečati v meni sovraštvo z usmiljenjem, ko sem ga zagledal, kako se je hotel ogreti v tem bledem solcu. Bil je ves zgubljen, ves truden in tako žalosten.